

مبانی سیاسی الگوی ایرانی اسلامی

پیشرفت از دیدگاه قرآن کریم

www.ketab.ir

مؤلف :

زهرا مهدوی والا

سرشناسه	: مهدوی والا، زهرا، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی سیاسی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت از دیدگاه قرآن کریم / مولف زهرا مهدوی والا.
مشخصات نشر	: قم: جام جوان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۹۶ ص.
شابک	: ۷۰۰۰۰۰ ریال 7-60-7912-600-978 :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۴۳ - ۲۹۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: پیشرفت — جنبه‌های قرآنی Progress -- Koranic aspects پیشرفت — جنبه‌های مذهبی — اسلام Progress-- Religious aspects-- Islam
رده بندی کنگره	: BP۱۰۴:
رده بندی دیویی	: ۱۵۹/۲۹۷:
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۰۶۴۹:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

مبانی سیاسی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت از دیدگاه قرآن کریم

مؤلف: زهرا مهدوی والا

ناشر: جام جوان

مدیر اجرایی انتشارات: دکتر سهراب جینور

مدیر هنری انتشارات: مالک علیزاده

صفحه آرای: رضا حسینی

ناظر چاپ: حسین تقدسی نیا

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۴۰۱

چاپ: اصیل

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

شابک: 7-60-7912-600-978

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

دفتر مرکزی: قم، خیابان سمیه، کوچه ۵، پلاک ۳۱،

تلفن: ۰۹۱۲۱۵۲۰۲۸۹ : همراه ۰۲۵ - ۳۷۷۴۷۲۹۴

انتشارات جام جوان

پیشگفتار

بدون تردید پیشرفت هر کشوری در همه ابعاد فردی، سیاسی و اجتماعی و ... مستلزم داشتن الگویی متناسب با مبانی فلسفی و نظام اعتقادی خاص همان کشور است طراحی و استقرار یک الگوی پیشرفت بر مبنای ارزش های اسلامی با محوریت توحید، نبوت، معاد و رهبری و ... می باشد می توان از مؤلفه های متعدد به عنوان پایه اصلی پیشرفت بر اساس الگوی ایرانی- اسلامی آن یاد کرد پیشرفت مادی و معنوی هر جامعه ای نیازمند داشتن طرحی جامع و الگویی مناسب است که بر مبنای آن به جامعه ای مطلوب و ایده آل تبدیل می شود با توجه به اینکه اسلام جامع ترین دین است و در تعالیم و آموزه های دینی خود با طرح معیارها و اصول پیشرفت جامعه و ارائه نمونه ها و مصداق های عملی در چگونگی تدوین الگوی مناسب نقش بنیادی و غیر قابل انکار دارد و رهبری در این مسیر مهم با معرفی کردن شاخص ها و معیارهای مطلوب و ایده آل بر مبنای اسلام ترسیم کننده نقطه آرمانی در کشور بوده و با ارائه الگوهای مناسب و اثر گذار به مثابه عامل مؤثری در تشویق و تحریک سایر مؤلفه ها در جهت پیشبرد و تحقق الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت با رویکرد سیاسی در همه ابعاد ایفای نقش می کند. و با ارائه الگوی مناسب، پیشرفت همه جانبه و شکوفایی استعدادها و بهره گیری از ظرفیت ها و توانمندیهای بالقوه و بالفعل جامعه و دسترسی به حیات طیبه و آرامش مد نظر می باشد. در همین راستا در این تحقیق با روش مطالعه اسنادی و کتابخانه ای و توصیفی ضمن اشاره به مبانی مؤلفه ها اصول و ویژگی های الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت از نظر قرآن کریم با رویکرد سیاسی پرداخته می شود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار
۱۷	مقدمه
۱۹	بخش اول
۱۹	نمای کلی و مبانی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت
۲۱	فصل اول
۲۱	نمای کلی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت
۲۲	تعریف و تبیین الگوی اسلامی
۲۳	اهمیت، فائده و ضرورت الگوی ایرانی-اسلامی
۲۵	اول- تضمین کننده دستیابی به رشد، تعالی و حیات طیبه
۲۵	دوم: مقدمه فراگیری اسلام در جهان
۲۷	اهداف و فایده الگوی پیشرفت ایرانی-اسلامی
۲۹	فصل دوم
۲۹	مبانی الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت
۳۰	الف- تعاریف و مفاهیم و الزامات مبانی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت
۳۰	قرآن
۳۱	الگو
۳۳	اسلامی
۳۵	ایرانی
۳۵	پیشرفت
۳۹	پیشرفت، الزاماً مرادف با توسعه نیست
۴۰	مفاهیم قرآنی مرتبط با پیشرفت
۴۱	الف) عمران
۴۶	سیاست

۴۸	پیشرفت سیاسی
۴۹	نکات مهم
۵۰	عرصه های اساسی پیشرفت
۵۱	الزامات الگوی پیشرفت
۵۱	- اعتقاد به توحید و مبدأ عالم:
۵۲	- توجه کامل به معاد، محاسبه و زندگی پس از مرگ:
۵۲	- نگاه اسلامی به رستگاری و محور بودن انسان:
۵۲	- پیوستگی دنیا و آخرت:
۵۲	- توجه به نگاه اسلام به امر حکومت:
۵۳	- نگاه اسلامی و نگاه غیر مادی به اقتصاد:
۵۳	- عدالت محوری:
۵۴	- رهبری:
۵۵	ب- مبانی الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت
۵۹	سه لایه مهم سبک زندگی
۶۱	فصل سوم
۶۱	مبانی انسان شناسی الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت
۶۲	مقدمه
۶۳	مفهوم انسان شناسی
۶۴	ویژگیها و ارزش های انسان در قرآن
۶۷	مبانی انسان شناسی و رشد و تعالی انسان
۷۲	ز- عقل گرایی انسان
۷۵	فصل چهارم
۷۵	مبانی معرفت شناسی الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت
۷۶	مقدمه
۷۷	معرفت شناسی در لغت و اصطلاح
۷۷	اهمیت و ضرورت معرفت شناسی
۷۸	قرآن و منابع معرفت
۷۸	عقل

تاریخ.....	۷۹
دل و قلب انسان.....	۸۲
طبیعت.....	۸۴
فصل پنجم.....	۸۷
مبانی هستی شناسی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....	۸۷
مقدمه.....	۸۸
تعریف هستی شناسی.....	۸۸
اهمیت و ضرورت هستی شناسی.....	۸۹
قرآن و منابع هستی.....	۹۰
۱- نظم، قانونمندی در جهان هستی و انسان و رابطه خداوند با آنها.....	۹۰
۲- انسان و ماهیت آن (رابطه انسان و خودش).....	۹۱
۳- رابطه بین فردی (رابطه انسان با انسانهای دیگر).....	۹۳
۴- تفکرات و توجهات (لزوم تربیت، تأمل و پرهیز از تعصب و تبعیت از هوس ها).....	۹۴
۵- مسئله و طبقه بندی آن، حل مسئله، فرایند آن و راه کارهای کنار آمدن با مسئله (رابطه انسان و جهان مبتنی بر تسخیر و تصرف):.....	۹۴
فصل ششم.....	۹۵
مبانی جامعه شناسی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....	۹۵
مقدمه.....	۹۶
قرآن و عناصر تشکیل دهنده جامعه.....	۹۷
ساختار و شاخص های جامعه پیشرفته اسلامی.....	۹۸
نتیجه.....	۱۰۱
بخش دوم.....	۱۰۵
مؤلفه های الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....	۱۰۵
فصل اول.....	۱۰۷
مؤلفه های اعتقادی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....	۱۰۷
مؤلفه های الگوی پیشرفت.....	۱۰۸

۱۰۸.....	مؤلفه‌های اعتقادی الگوی پیشرفت.....
۱۰۹.....	عقیده و اهمیت مباحث اعتقادی.....
۱۱۰.....	آثار اعتقاد به دین.....
۱۱۲.....	مؤلفه‌های اعتقادی:.....
۱۱۲.....	فرهنگ درست.....
۱۱۶.....	اصول اعتقادی اسلام.....
۱۱۹.....	فصل دوم.....
۱۱۹.....	مؤلفه‌های اخلاقی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....
۱۲۰.....	مقدمه.....
۱۲۲.....	معنا و مفهوم اخلاق از دیدگاه اسلام.....
۱۲۳.....	جایگاه و اهمیت اخلاق و قوانین آن در اسلام.....
۱۲۵.....	مؤلفه‌های اخلاق.....
۱۲۹.....	پایه‌های اخلاق در اسلام.....
۱۲۹.....	۱) کرامت نفس.....
۱۲۹.....	۲) تقوی.....
۱۳۱.....	۳) اعتدال.....
۱۳۳.....	فصل سوم.....
۱۳۳.....	مؤلفه‌های فقهی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت.....
۱۳۴.....	مقدمه.....
۱۳۴.....	تعریف فقه.....
۱۳۵.....	اقسام تعالیم اسلامی از نظر علمای اسلام.....
۱۳۵.....	جایگاه و اهمیت فقه.....
۱۳۷.....	ویژگیهای فقه.....
۱۳۷.....	منابع فقه اسلامی.....
۱۳۷.....	۱- قرآن کریم.....
۱۳۸.....	۲- سنت نبوی.....
۱۳۹.....	۳- اجماع.....
۱۳۹.....	۴- عقل.....

مقدمه

سیاست، بخش جداناپذیری از دین مقدس اسلام است که خداوند آن را برای جامعه بشری، از زمان بعثت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) تا روز قیامت، برگزیده است، زیرا، سیاست که به معنای «اداره کشور و مردم» است در فرهنگ و قاموس اسلام جز به معنای راه و روش پاک و سالم عاری از هر گونه فریب و ستم و خودکامگی نیست، و دربردارنده‌ی بالاترین آزادی‌های انسانی است و دست انسان را می‌گیرد و او را به کمال هر دو سرای و سعادت دنیا و آخرت می‌رساند.^۱ پیشرفت سیاسی به عنوان یک از ابعاد پیشرفت، دارای جایگاهی پراهمیت و اساسی است. تمامی ابعاد پیشرفت، وابسته به کارآمدی بالای نظام سیاسی است. به گونه‌ای که می‌توان گفت: پیشرفت سیاسی اساس پیشرفت یک کشور بوده و سایر انواع پیشرفت، فرع پیشرفت سیاسی است.^۲

در حقیقت: «پیشرفت سیاسی اسلامی، فرایندی است که در نتیجه انجام هر عمل صالح سیاسی، که توسط افراد حقیقی یا حقوقی، با اذن یا اجازه ولی امر، در جهت سعادت انسانی برای برپایی عدالت: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ

^۱ — حسین، شیرازی، مبانی و راهبردهای جهاد اقتصادی، قم: مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران، مرکز نشر هاجر، ۱۳۸۶، ص ۷.

^۲ — محمدجواد، لاریجانی، تدین، حکومت و توسعه، موسسه فرهنگی اندیشه معاصر، تهران:

مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ^۱ همانا ما پیامبرانمان را با معجزات و دلایل آشکار فرستادیم و همراه آنان کتاب (آسمانی) و وسیله سنجش فرو فرستادیم تا مردم به دادگری برخیزند و آهن را که در آن نیرویی شدید است و منافعی برای مردم دارد فرو آوردیم (تا از آن بهره گیرند) و تا خداوند معلوم دارد چه کسی او و پیامبرانش را به نادیده و در نهان یاری می‌کند. همانا خداوند، قوی و شکست‌ناپذیر است؛ و دستیابی به حیات طیبه تحقق یافته و موجب پویایی تمدن کمال محور می‌گردد: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُخْبِتَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَ لَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»^۲ هر کس از مرد یا زن که مؤمن باشد و کار شایسته کند، حتماً به زندگی پاک و پسندیده‌ای زنده‌اش می‌داریم و قطعاً مزدشان را نیکوتر از آنچه انجام داده‌اند، پاداش خواهیم داد». این تعریف، افزون بر توجه به جنبه‌های مادی و معنوی پیشرفت سیاسی و ابتدای بر اعتقادات و اصول دینی، به عوامل پیشرفت و موضوع و غایت آن توجه داشته و به دلیل پیشی بودن تعریف، می‌تواند بیانگر الگو و نقشه جامع سیاسی تلقی شود.

این کتاب از ۴ بخش تشکیل شده است:

بخش اول: نمای کلی و مبانی الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت

بخش دوم: مؤلفه‌های الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت

بخش سوم: اصول الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت

بخش چهارم: ویژگی‌های الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت

امیدوارم مورد قبول حضرت حق قرار گرفته و ذخیره‌ای برای روز قیامت ما گردد.

^۱ - سوره الحديد (۵۷) آیه ۲۵.

^۲ - سوره النحل (۱۶) آیه ۹۷.